

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 „
3 luni	8 „
Stăinătate: 40 lei pe an, 20	6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub direcțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 1698

*S'a pus sub presă și în curând va apare în editura «Curierului Judiciar» Ediția III-a **Legea și procedura electorală pentru Cameră și Senat, consiliul comunel și județean**, adnotată cu jurisprudența Inaltei Curți de casație până la zi, de d-l George St. Bădulescu, prim-grefier la Inalta Curte de casație.*

Comandele se primesc la «Curierul Judiciar».

S U M A R

Importanța unei case de asigurări agricole. — Necesitatea înființării ei de către Stat (urmare) de d-l Ștefan Chicoș;

JURISPRUDENȚĂ:

Inalta Curte de casație, secția I: Dr. Cicerone Segărceanu cu Elisa și Colonel Segărceanu;

Idem, secția II: Adolf A. Cantacuzino cu Ecaterina Al. Dumitrescu;

Idem: Constantin M. Diaconu, recurs criminal;

Curtea din Poitiers: Despre rezerve, cu o Notă;

Curtea de casație din Florența: Despre compensație, cu o Notă.

Importanța unei case de asigurări agricole.

Necesitatea înființării ei de către Stat

(Urmare) (1)

Am putea împărți efectele asigurării, a acestei producțiuni latente după cum o numește Schaeffie, considerându-le pe de o parte din punctul de vedere al economiei private respectiv economiei generale, pe de alta din punctul de vedere al aparițiunei acestor efecte înainte sau după intervenirea pagubei. Această quadruplă împărțire are însă desavantajul de a fi prea rigidă, și de a nu corespunde din această cauză în unele ipoteze în mod perfect realității. De acea găsim cu cale a considera mai bine aci efectele asigurărilor numai din simplul punct de vedere al apariției lor înainte sau după intervenirea pagubei.

Înainte de intervenirea pagubei:

a) Asigurarea înlocuiește nesiguranța prin siguranță, eliminând cu anticipație în total sau cel puțin împarte efectele întâmplărei, sau mai bine zis rezultatele desavantajoase, vătămătoare ale întâmplărei. Neliniștea sufletească ce apasă

asupra unui cap de familie sau asupra unui proprietar, care se află expus eventualității intervenirei unor astfel de rezultate vătămătoare, dispare în ipoteza asigurării, făcând loc liniștei, calmului sufletească. Părintele de familie ce n'a agonisit încă o avere suficientă pentru a face posibil traiul familiei în condițiuni satisfăcătoare, după moartea sa, nu mai are de cesă se îngrijască în cazul când el va ști să uzeze și va uza de avantajele ce i le oferă asigurarea vieții. Căci numai plata unei prime rate, dacă e făcută la timp, poate să asigure familiei în cazul morții lui, o sumă suficientă pentru a-i asigura traiul. Tot așa proprietarul unor holde ne mai fiind expus, în cazul asigurării, de a pierde poate întreaga avere în câte-va minute (grindină), se va afla cu totul în altă stare sufletească, de cât în cazul când n'ar fi asigurat. Cu totul alt-fel va putea el să ia hotăririle pentru viitor, și să le aducă la îndeplinire. E vorba aci de un factor psihic, care la rândul lui, are asemenea efecte de o importanță considerabilă, din punct de vedere social; căci asigurarea da lucrurilor ce fac obiectul proprietății omului o valoare fixă și sigură, excluzând nesiguranța ce planează asupra lor, și substituind unei averi nesigure și expuse hazardului o proprietate sigură, a cărei valoare e în adevăr ceva mai mică decât întreaga valoare a obiectului asigurat, în cazul când acesta n'ar fi expus nici unui rizic, dar mult mai mare decât în ipoteza când asigurarea ar lipsi. Diferența de valoare e reprezentată prin mărimea rizicului. «Ca o consecință a unei infinite diviziuni a rizicului,—zice Eugène Reboul— asigurarea produce diviziunea obiectului expus pericolului în două jumătăți, una care e destinată pierderii și alta care e salvată, amândouă complet determinate. Prima parte reprezintă un minimum, e partea hazardului. Ea nu trebuie să fie considerată ca o pierdere, ci ca o diminuare a proprietății, ca o pierdere de valoare, căreia obiectul expus pericolului trebuie în mod necesar să fie supus. Cea-l'altă parte e aproape așa de mare ca totul (ca întregul); aceasta e partea proprietarului, valoarea mijlocie, valoarea stabilă (fixă) la care se scoboară proprie-

(1) A se vedea Curierul Judiciar No. 70 din 1906.

tatea, cu alte cuvinte adevărata valoare» ¹⁾. «Pe câtă vreme lipsește asigurarea omul nu e adevărat proprietar... Să luăm un exemplu: n'aveți decât o singură casă care valorează 100000 franci. Când aceasta nu e asigurată și arde, sunteți ruinat. S'ar putea paria o mie contra unu că n'are să ardă. Asta ar fi un pariu. Puneți 100.000 frs. contra 100 că focul n'o să izbucneasă la D-voastră. Așa dar jucați la o loterie, și numai asigurarea vă poate scăpa de ea. Sau mai bine zis situația e aceeași ca și când casa D-voastră s'ar trage la loterie, și D-voastră n'ați poseda decât 999 losuri din 1000.

«Pe câtă vreme nu posedați cel de-al o mie la los, sau cu alte cuvinte, pe câtă vreme nu sunteți asigurat nu sunteți proprietar. Aveți speranța, posibilitatea, posedați losurile unei loterii, însă nimic mai mult decât atât; aveți multe șanse de a câștiga casa D-voastră, însă n'aveți totul, drepturile D-voastră sunt nesigure, puteți perde.

«Întâmplarea nu-și pierde niciodată dreptul său. Ea e proprietară, are dreptul de a usa și de a abusa, *uti et abuti* cum se exprima pe drept cei vechi. Toate bunurile noastre sunt amanetate întâmplării, și asigurarea e singurul mijloc de a ne scăpa de această fatală impotecă» ²⁾.

b) Asigurarea ridică creditul celui asigurat.

Acest efect, care se resimte desigur și asupra creditului personal, are însă deosebita sa importanță pentru creditul real al asiguratului.

În adevăr, averea debitorului constituie un gaj, o garanție foarte puternică pentru creditor. Această avere e însă considerată nu numai în starea sa actuală, dar și în starea în care se va afla în viitor, în starea în care ea va fi sau va putea fi până în momentul în care creanța va deveni exigibilă. Întru cât însă această avere e expusă diminuării sau unei distrugerii complete, prin intervenirea oare căror evenimente incerte și nefaste (focul, grindina, inundațiile, epizotile), e foarte firesc ca creditul celui ce posedă această avere să dispară aproape complectamente sau să fie redus, în cazul când această eventualitate a distrugerii de valoare, considerată din punctul de vedere individual, al celui ce o suferă, nu e sau nu poate fi exclusă sau compensată. Asigurarea făcând o atare compensațiune posibilă, conservând așa dar gajul pe care creditorul l-a avut în vedere, sau mai bine zis valoarea acestui gaj — mărește sau uneori face posibil creditul celui ce are nevoie de el. Creditul proprietarului unei cirezi de vite,

al unei recolte, sau al unei clădiri va fi redus de tot sau chiar nul, în cazul când cireada, recolta sau clădirea nu sunt asigurate și intervenirea unei epizotii, unei grindine sau unui incendiu va putea distruge garanția, pe cari acești proprietari pot să o ofere creditorilor respectivi. Cine ar fi acela care să dea o sumă cu împrumut, fără să aibă siguranța că acea sumă 'i se va restitui? Și ce siguranță pot să ofere niște debitori, cari de azi pe mâine pot rămâne pe drumuri? Evident că cu totul în altfel stau lucrurile în ipoteza că averea celui ce are nevoie de credit e asigurată. Siguranța ce el oferă creditorului 'i va face creditul posibil, sau 'i va ușura cu mult condițiunile în cari el poate să uzeze de această ingenioasă și binefacătoare instituțiune economică. Cu totul alte procente va trebui să plătească proprietarul unei clădiri neasigurate, decât acela al unei clădiri asigurate!

c) Pentru clasele sărace, în deosebii, e de observat și un avantaj pedagogic. Asigurările obișnuiesc populațiunea acestor clase de a economisi, de a aduna un mic capital; de aci ordine mai mare în economia privată. Acest avantaj e cu deosebire pronunțat în cazul asigurării pentru viață, dar el există și în alte ramuri de asigurare, deși într'un grad mai mic.

d) Asigurarea face până la un oare-care punct superfluă economisirea.

S'a zis de unii că asigurarea este o economisire, și afirmându-se că rezultatele asigurării ar fi aceleași ca ale economisirii, aceasta ar trebui preferată celei d'întâi, întru cât rizicul asiguratului de a-și pierde primele depuse, în cazul când evenimentul incert nu ar interveni, ar dispărea în cazul unei simple economisirii. Un raționament de alt-fel foarte frequent, și pe care avem ocazie să-l auzim zilnic, dar a cărui falșitate e, s'ar putea zice, tot așa de mare ca și frecvența lui. Căci, pentru a face față unei nevoi prin economisire, trebuie să ai timpul material pentru a strânge suma ce-ți va fi necesară în momentul când acea nevoie va trebui să fie satisfăcută, ceea ce nu e necesară în cazul asigurării. Aci acoperirea are loc în ori-ce caz, în mod sigur; presupunând, bine înțeles, că până în momentul intervenirii evenimentului nesigur s'a plătit primele «Asigurarea — zice Fréville — substitue o garanție colectivă inițiativelor individuale, nesigure și insuficiente. Și dacă calculele pe cari ea se bazează sunt exacte, ea dă participanților siguranța absolută de a fi indemnizați de pierderile ce vor suferi» ¹⁾.

Prin asigurare faci cu anticipație față unei necesități, prin ajutorul unei sume, care se poate

¹⁾ Eugène Reboul — Etudes sur les assurances sur la vie. Paris, 1865, p. 31 și Dr. Emanuel Herrmann — Die Theorie der Versicherung vom wirtschaftlichen Standpunkte Wien, 1897, p. 10.

²⁾ E. Reboul, op. cit., p. 52 și Dr. E. Hermann, op. cit. p. 63.

¹⁾ Georges Fréville — Les retraites ouvrières. Paris 1906, p. 12.

foarte bine să fie cu totul în disproporție cu suma de care ai avea eventual nevoie, și pe care ar trebui să o ai *adunată complet* în ipoteza economisirei. Și tocmai în aceasta consistă efectul bine făcător al asigurării. Un exemplu ne poate lămuri mai bine asupra acestei chestiuni. Un căruțaș dorind a avea peste zece ani o sumă disponibilă pentru a putea cumpăra un cal, în eventualitatea că acel pe care îl posedă actualmente a cărui valoare e de exemplu de 500 lei, ar muri, pune în fie-care an de-o parte cinci-zece de lei. Admițând acum că acest cal ar mai trăi încă zece ani, așa în cât suma de care căruțașul ar avea nevoie pentru a-și cumpăra un altul ar fi completamente adunată, atunci desigur că pericol nu mai poate exista pentru el sub raportul acesta. Dar dacă calul moare înainte de această epocă, atunci când el n'a economisit încă suma completă? sau dacă moare chiar după primul an? Incontestabil că proprietarul calului nu va dispune de suma necesară pentru a-l putea înlocui, și admițând că nu mai posedă altă avere și i-ar lipsi și creditul, el ar fi condamnat să-și întrerupă exercițiul meseriei. Cu totul alta ar fi situația când acel căruțaș în loc să se mulțumească de a economisi anual o sumă de, ar plăti o primă de asigurare, primă care în cazul nostru ar fi de sigur cu mult mai mică de cât suma pe care el e nevoit să o pună în fie-care an de-o parte. Prin asigurare el ar putea dispune în orice moment de suma necesară pentru a-și cumpăra un alt cal, în eventualitatea când cel pe care îl posedă ar muri, independent de suma ce ar fi plătit-o asigurătorului. Și acesta e poate cel mai mare avantaj al asigurării, că poate pune momentan la dispoziția asiguratului niște sume, cari pe calea economisirei numai după un timp foarte îndelungat s'ar putea atinge; adesea ori când e prea târziu. «Economisirea e — după expresia lui Hermann — un servitor infirm, care aproape în totdeauna de-abia atunci intervine, când chiar cel mai bun ajutor nu mai poate servi la nimic»¹⁾.

Un alt exemplu: Un om în vârstă de 35 ani dorește să asigure familiei după moartea sa o avere de 10.000 lei, și depune în acest scop în fie-care an 500 lei. Pentru a strânge întreaga sumă i-ar trebui 20 ani, sau cel puțin 19, în cazul când se socotesc și dobânzile. Admițând însă că el n'ar trăi atât, ci ar muri după câți-va ani, să zicem după trei, suma ce va rămâne familiei ar fi numai de 1500 lei, plus dobânzile. Cu totul ar fi cazul când acel om ar alege calea asigurării. Suma de 10000 lei ar fi la dispoziția familiei chiar în cazul când persoana în chestiune n'ar fi plătit decât prima rată de asigurare.

Tabela următoare, luată după Manes²⁾, arată pentru un om în vârstă de 35 ani, care se asigură pentru suma de 10000 franci la o mare societate de asigurare pentru viață, la ce sume ar crește capitalurile depuse, socotindu-le cu o dobândă de 3⁰/₀. După acest calcul rezultă că totalitatea primelor plătite socotite cu o dobândă compusă de 3⁰/₀, de abia în al 24-lea an ar atinge suma de 10000 franci, pentru care se facuse asigurarea, sumă care devine exigibilă în orice moment ar muri asiguratul, sau cel mai târziu după cei 25 ani. Se întâmplă să moară asiguratul mai de vreme, atunci primește familia mai mult, și anume, în cazul când el moare în primii ani ai asigurării, cu mult mai mult de cât ar fi putut avea el când ar fi depus cu dobândă sumele plătite ca prime. Dar chiar în cazul când asiguratul ar trăi încă 25 ani, și i s'ar plăti lui personal, în viață, suma pentru care se asigurase, avantajele sunt destul de evidente pentru a nu mai insista asupra lor.

Numărul anilor	Primă anuală descrescândă	Suma adunată socotită cu dobânda de 3 ⁰ / ₀	Suma pentru care e făcută asigurarea	Suma plătită la moartea asiguratului întreaga suma plătită de acesta cu
1	421,00	421	10.000	9579
2	421,00	855	»	9145
3	421,00	1301	»	8699
4	421,00	1761	»	8239
5	421,00	2235	»	7765
6	320,80	2623	»	7377
7	312,40	3015	»	6985
8	305,90	3411	»	6589
9	298,40	3812	»	6188
10	290,70	4217	»	5783
11	282,90	4627	»	5373
12	274,90	5040	»	4960
13	266,80	5458	»	4542
14	258,50	5881	»	4119
15	249,90	6307	»	3693
16	241,00	6737	»	3263
17	231,80	7171	»	2829
18	222,40	7608	»	2392
19	212,70	8049	»	1951
20	202,60	8494	»	1506
21	192,30	8941	»	1059
22	181,60	9390	»	610
23	170,50	9843	»	157
24	159,00	10297	»	
25	147,10			
		6928,20		

²⁾ Alfred Manes. Das Versicherungswesen, Leipzig, 1905, pag. 13.

¹⁾ E. Hermann, op. cit., p. 56.

e) Asigurarea încurajază producțiunea dând asiguratului posibilitatea de a face întreprinderi îndrăznețe, cari alt-fel nu s'ar face de loc sau s'ar face pe o scară mult mai mică. Câți ar fi bunioară aceia cari să facă pe terenul agriculturii încercări riscante și cari necesitează sume însemnate, atunci când asigurările ar lipsi? Incontestabil puțin de tot. Anumite întreprinderi ar fi aproape cu desăvârșire excluse pentru cei săraci, devenind monopolul celor bogați. Spiritul de întreprinderi ar fie împedat în dezvoltarea lui, dacă întreprinzătorul ar ști că nu-i e posibil de a înlocui, pe calea asigurării, pierderile suferite, sau mai bine zis de a face ca o parte din aceste pierderi să fie suportate și de alții, cari la rândul lor au de asemenea posibilitatea de a suferi pierderi. Cine s'ar aventura pe mări în ținuturi depărtate expunându-și toată averea, sau în orice caz sume enorme, când ar ști că prin o nenorocire existența lui ar fi pusă pe drumuri? De sigur foarte puțin. Și aceștia vor ști să ceară masei consumatorilor prețul muncii și al risicului lor. Prețul produselor exotice ar fi cu siguranță de câteva ori mai mare ca azi, dacă întreprinzătorii și proprietarii de corăbii n'ar avea în asigurare un mijloc comod de a micșora pericolul ce eventual ar putea să-i amenințe, divizând și compensând risicul. Asigurarea devine astfel cuirasa pe care omul o opune loviturilor distrugătoare ale elementelor naturii. «Asigurările contra focului, contra grindinei, asigurările maritime și pentru viața preservă omenirea, în schimbul unei mici contribuții, de un pericol, care atârna ca sabia lui Damocles asupra capetelor generațiunilor trecute, și care mărea în mod simțitor miseria în omenire» ¹⁾.

f) Asigurarea încurajază și indirect producțiunea, prin aceea că-i pune la dispoziție o mulțime de mijloace, cari altfel ar sta neproductive, sau ar contribui într'un grad mult mai mic la producțiune. În adevăr, asigurările adună sume mici, prime, dela indivizi izolați și formează fonduri însemnate, cari atât timp cât nu sunt întrebuințate la plata sumelor asigurate (acoperiri), și în cantitatea în cari nu sunt întrebuințate în acest scop se poate face productive. Sumele adunate pe calea asigurărilor sunt enorme. Fiecare din cele trei societăți mai mari de asigurare americane posedă capitaluri, cari sunt de cinci ori și ceva mai numeroase decât capitalul celei mai mari bănci din lume, Banca Angliei ²⁾. Avutul societăților, private de asigurare din Germania era

la finele anului 1904 de patru miliarde și jumătate mărci ¹⁾. Câtă pierdere ar fi pentru omenire dacă aceste colosale averi, cari pe calea acoperirilor (în asigurări) n'ar putea fi întrebuințate de cât după zecimi de ani, ar sta în tot timpul acesta neutilizate! Pentru acest motiv institutele de asigurare devin în cele mai multe cazuri și institute de credit, bănci, căutând nu numai să conserve averi deja existente, dar să exercite și o acțiune economică productivă, venind astfel pe o cale dublă în folosul patrimoniului material al omenirii. Aceasta nu însemnează însă că asigurarea crează noi bogății. Nu poate fi vorba aci, după cum nu poate fi vorba nici la credit, de o creare de noi capitaluri, ci numai de o simplă transmitere de capitaluri, care însă va fi utilă și productivă economică.

g) Asigurarea face posibilă și o constanță a prețurilor pe piață, căci nesiguranța, care formează principalul factor ce determină oscilațiunile valorilor în viața economică, fiind eliminată prin asigurare, o constanță a acestor valori e o consecință, care în mod imperioas trebuie să rezulte din o atare eliminare, intru cât în acest chip se poate conta pe viitor cu o dezvoltare aproape constantă și egală a vieții economice, ca și a situațiunii comerciale dintr'un moment dat.

h) Asigurarea intru cât devine mijloc de câștig, poate servi și ca plasament pentru unele capitaluri. Acest plasament puțin usitat în Europa e din contra foarte răspândit în America.

După intervenirea pagubei:

a) Asigurarea oferă reparare, prin o atomizare a pagubei, adică printr'o repartitie a ei asupra unei serii întregi de cazuri similare. Această reparare are loc, după cum am arătat deja, numai din punctul de vedere al economiei private; din punctul de vedere al economiei generale paguba continuând să existe.

b) Asigurarea împiedică cerșetoria, sub diversele ei forme (subscripții, loterii, concerte în scop de bine-facere etc.), prin aceea că face posibilă o înlocuire imediată a capitalurilor distruse. Și de sigur că între cerșetorie și asigurare trebuie să preferim în orice caz pe cea de a doua.

În afară de avantajul material sunt motive de ordin etic și psihologic, cari ne ordonă această conduită; sunt înainte de toate siguranța bazată pe un drept și corolarul ei demnitatea, ce ni le oferă asigurarea, în locul speranței fără nici un fundament juridic, ce ne-o îngăduie cerșetoria.

c) Asigurarea evită camăta, căci ea intervine, sau poate să intervină, tocmai atunci când omul e în absolută nevoie, când e mai expus să cadă

¹⁾ Max Wirth — Grundzüge der Nationalökonomie. Köln, 1856, pag. 526.

²⁾ A. Manes, op. cit., p. 36.

¹⁾ Berliner Morgen-Post. 21 Januar 1906.

victimă cămătarului, bunioară când i-a ars casa, când i-a murit o vită, când l'a bătut grindina etc.

d) Asigurarea, prin imediata înlocuire a capitalurilor distruse, *face posibilă continuarea producțiunei*. Proprietarul unei fabrici neasigurate n'ar putea să continue producțiunea atunci când fabrica lui ar fi distrusă de incendiu, și când alte mijloace nu i-ar sta la dispoziție. Asigurarea procurându-i echivalentul capitalului distrus, îi asigură posibilitatea de a nu întrerupe producțiunea de cât pentru un timp foarte scurt, timp necesar reconstruirii fabricii, și aduce astfel atât lui cât și societății un mare serviciu, evitând perturbări prea mari în producțiunea și circulațiunea bunurilor.

Pitești, Octombrie, 1906

(Va urma)

STEFAN CHICOȘ

Doctor în științele sociale
de la Universitatea din Berlin
Advocat

JURISPRUDENȚĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența de la 6 Octombrie 1906

Președinția D-lui CH. PHERECYDE, Prim-Președinte

Dr. Cicerone Segărceanu cu Elisa Colonel Segărceanu și Colonel Segărceanu

Revizuire.— Cerere de revizuire făcută la Curtea de casație.— Termenul în care are a fi făcută.— Condițiunile cerute unei hotărâri ca să poată fi supusă revizuirii.— Scopul cererii de revizuire la Curtea de casație.— Art. 296, 301, 304 pr. civilă și art. 1890 C. civ.

1. Art. 296 și urm. Procedura civilă, care fixează termenile de revizuire, nu prevede nici un termen fatal pentru revizuirea de care se ocupă art. 304 Pr. civilă; că de aci rezultă că asemenea revizuire se poate face ori când la Curtea de casație înăuntru termenului fixat prin art. 1890 C. civ. pentru prescripțiunea tuturor acțiunilor, dacă partea poate să stabilească dinaintea Curții, că are interes să ceară anularea hotărârii care o vatămă.

2. Art. 304 Pr. civ. nu face distincțiune între hotărârile rămase definitive prin neapelare, și cele definitive ca date în ultima instanță, și este destul numai ca hotărârile să fie definitive și contrarii, pentru ca partea să fie în drept a uza de calea revizuirii prescrisă prin acest text de lege.

3. Legiutorul, edictând dispozițiunile art. 301 Pr. civilă a voit ca în interesul justiției să desființeze hotărârea care s'a dat cu violarea autorității lucrului judecat, când partea numai are altă cale deschisă spre a ataca o asemenea hotărâre.

Deciziunea 398/907. — Respins incidentul ri-

dicat de D-l adv. P. Borș; admisă cererea de revizuire făcută de Dr. Cicerone Segărceanu și anulat sentința Trib. Roman No. 576/1905.

Curtea,

Acuțând pe D-l avocat P. Borș care ridică incidentul că cererea de revizuire nu este admisibilă, fiind făcută peste termen și în contra unei hotărâri rămase definitivă prin neapelare.

D-l avocat M. Mavrodin a combătut incidentul și desvoltând cererea în fond, a conchis la anularea sentinței Tribunalului Roman No. 576/905.

D-l avocat P. Borș a combătut cererea de revizuire, cerând respingerea ei.

Deliberând,

Asupra incidentului de neadmisibilitate prezentei cereri de revizuire, ca făcută peste termen și ca îndreptată în contra unei hotărâri rămase definitivă prin neapelare :

Având în vedere că această cerere de revizuire este făcută în baza art. 33, partea II, No. 4 din legea Curții de casație modificată la 1895 comb. cu art. 304 pr. civ.

Considerând că prin art. 296 și următorii din procedura civilă, care fixează termenile de revizuire, nu se prevede nici un termen fatal pentru revizuirea de care se ocupă art. 304 pr. civ.

Considerând că de aci rezultă că această revizuire se poate face ori-când înăuntru termenului fixat prin art. 1890 C. civ. pentru prescripțiunea tuturilor acțiunilor, dacă partea poate să stabilească d'inaintea Curții de casație, că are interes să ceară anularea hotărârii care o vatămă;

Considerând că prin art. 304 pr. civ. nu se face distincțiune între hotărârile rămase definitive, prin neapelare, și cele definitive ca date în ultima instanță, și este destul numai ca hotărârile să fie definitive și contrarii, pentru ca partea să fie în drept a uza de calea revizuirii prescrisă prin acest text de lege;

Considerând că astfel fiind, din ambele puncte de vedere, incidentul de neadmisibilitate cererii de revizuire de față, se găsește neîntemeiat;

In fond:

Având în vedere că prin prezenta cerere de revizuire, D-rul Cicerone Săgărceanu, tinde a se pronunța de această Înaltă Curte anularea sentinței Tribunalului Roman cu No. 576/905, prin care s'a respins ca nesusținută opoziția făcută de dânsul în contra sentinței acelui tribunal cu No. 144/903;

Că prin această din urmă sentință, s'a respins ca nesusținută acțiunea prin care numitul, conform art. 632 și urm. pr. civ. a atacat ca frauduloasă separațiunea patrimoniilor pronunțate între soții Colonel C. B. Săgărceanu și Elisa Colonel Săgărceanu prin sentința cu No. 452/902;

Având în vedere că D-rul Cicerone Săgărceanu cere anularea sus citatei sentințe cu No. 576/905, ca fiind contrarie sentinței definitive a tribunalului Brăila cu No. 215/903, Ordonanța de judecare definitivă a acestui tribunal cu No. 574/903 și decisiunii acestei Înalte Curți s. II cu No. 57/904;

Având în vedere că din toate aceste hotărâri rezultă că D-rul Săgărceanu, creditorul ipotecar al fratelui său Colonel Săgărceanu, pentru suma de 20000 lei, a scos în vânzare prin tribunal Brăila, în anul 1892, vila debitorului său ipotecată, din Lacul-Sărat;

Că, după aceasta, soția debitorului, Elisa Săgărceanu, intentând în contra soțului ei la tribunal Roman unde domiciliază acțiune în separațiunea patrimoniilor, acest tribunal a pronunțat separațiunea de patrimonii prin sentința cu No. 425/902, care s'a și executat între soți, conform legii;

Că, creditorul ipotecar Dr. Săgărceanu, aflând despre

aceasta, a intentat în contra soților Săgarceanu la 27 Martie 1903, d'înaintea tribunalului Roman, acțiune prin care a atacat ca frauduloasă separațiunea de patrimonii;

Că, în același timp, soții Săgarceanu, au făcut contestație la urmărirea exercitată de creditorul ipotecar Dr. Săgarceanu d'înaintea tribunalului Brăila, pretinzând că vila mobilată e a soției dotată, pe baza sentinței tribunalului Roman de separațiunea patrimoniilor și a actului dotal;

Că ast-fel, concomitet aceiași cestiune: a drepturilor soției la vila și la mobilă, se găsea dedusă înaintea tribunalului Roman, prin acțiunea în anularea sentinței separațiunii patrimoniilor cu No. 425/902, intentată de D-rul Segărceanu, înăuntrul termenului de 3 luni prescrist prin art. 633 pr. civ. și înaintea tribunalului Brăila prin contestația făcută de dânsii la urmărirea exercitată de creditorul Dr. Săgarceanu;

Că, acest din urmă tribunal, judecând contradictoriu contestația soților Săgarceanu, a stabilit că separația de patrimonii e frauduloasă, făcută tocmai în contra creditorului ipotecar Dr. Săgarceanu, și că vila scoasă în vânzare este proprietate a debitorului colonel Săgarceanu, iar nu dotală a soției acestuia, respingând pentru aceste motive, contestația soților Săgarceanu, prin sentința cu No. 215/903, care a rămas definitivă;

Că, apoi, vila din Lacul Sărat, vînzându-se prin tribunalul Brăila, vânzare la care a luat parte și soția Elisa Săgarceanu atât la licitație cât și la supralicităție, discutând tot drepturile sale dotale, prin ordonanța acestui tribunal cu No. 574 din 16 Iunie 1903, s'a adjudecat definitiv asupra D-rului Săgarceanu;

Că, prin deciziunea acestei Înalte Curți S. II cu No. 57/904, respingându-se recursul Elisei Segărceanu, în contra sus zisei ordonanțe de adjudecare și a sentinței trib. Brăila cu No. 215/903, D-rul Segărceanu a fost pus în urmă, în posesia vilei din Lacul Sărat;

Că, în acest interval, D-rul Săgarceanu, ne mai interesându-se de soarta acțiunii sale în anularea separațiunii patrimoniilor, ce intentase la tribunalul Roman, acest tribunal prin sentința cu No. 144/903, pronunțându-se în lipsa numitului, a respins această acțiune ca nesustinută, iar mult mai târziu, la 2 Iunie 1905, după ce D-rul Segărceanu fusese pus în posesia vilei, cum s'a arătat mai sus, tribunalul Roman, prin sentința cu No. 576/905 a respins tot ca nesustinută și opoziția D-rului Segărceanu în contra sus citatei sentințe cu No. 144/903;

Că, sentința acestui din urmă tribunal cu No. 576/905, rămânînd definitivă prin neapelare, Elisa Segărceanu, a investit-o cu formula executorie și a somat pe soțul său Colonel Segărceanu, să-i lase în stăpînire vila mobilată din Lacul Sărat;

Că, în această stare de lucruri, D-rul Segărceanu vînzându-se amenințat în drepturile sale de proprietar asupra acestei vile, obținute și consfințite prin hotărîre definitivă, a îndreptat conform art. 304 Pr. civ. cererea de revizuire dedusă azi în judecata acestei înalte curți;

Considerând că din cele mai sus expuse se constată învederat că este contrarietate între sentința tribunalului Brăila cu No. 215/903 și aceea a tribunalului de Roman cu No. 576/905, de oare-ce prin cea dintîi se stabilește judecătorește că separațiunea patrimoniilor e frauduloasă, în contra creditorului Dr. Segărceanu, și că vila din Lacul Sărat e proprietate a soțului Colonel Segărceanu expropriat, iar cea din urmă că vila e dotală și aparține ca atare soției;

Considerând că după dispozițiunile art. 301 Pr. civ. dacă cererea de revizuire este admisibilă pentru contrarietate de hotărîre, se va desființa cea din urmă hotărîre;

Considerând că legiuitorul edictînd această dispozițiune a voit ca în interesul justiției, să se desființeze hotărîrea care s'a dat cu violarea autorității lucrului judecat, când partea numai are altă cale deschisă spre a ataca asemenea hotărîre;

Considerând că în specie cea din urmă hotărîre contrarie, este aceea a tribunalului Roman cu No. 576/905, de

oare-ce în momentul când s'a pronunțat această hotărîre, era în mod definitiv judecat între părțile în litigiu prin sentința tribunalului Brăila cu No. 215/903, că separațiunea patrimoniilor e frauduloasă și că vila din Lacul Sărat nu este dotală, ci a soțului Colonel Săgarceanu, adică tocmai contrariul de aceea ce se hotărăște prin sentința tribunalului Roman cu No. 576/905, prin care se respinge acțiunea D-rului Cicerone Săgarceanu în anularea separațiunii patrimoniilor ca fiind concertată în mod fraudulos de soții Săgarceanu în paguba sa;

Considerând că ast-fel fiind, cererea de revizuire este întemeiată;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge incidentul; admite cererea de revizuire, și anulează sentința trib. Roman, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența de la 19 Octombrie 1904

Președenția D-lui N MANDREA, Președinte

Adolf A. Cantacuzino cu Ecaterina Al. Dumitrescu ș. a.

Divorț prin consimțiment mutual. -- Dreptul copiilor la jumătate din averea părinților. -- Proprietate dobândită prin efectul legii. — Art. 285 C. civil.

Anularea divorțului prin consimțiment mutual. — Divorț inexistent. — Dreptul copiilor la jumătate din averea părinților. — Art. 285 C. civil.

1) *Proprietatea a jumătate din averea soților, cari se despart prin consimțiment mutual ce dobîndesc copii soților despărțiți, în baza art. 285 din Codul civil, fiind o condiție impusă de lege pentru ca o asemenea despărțenie să poată avea loc, de aci rezultă că proprietatea se dobîndește în asemenea caz de copii în virtutea legii, iar nu în baza unui act de înstreinare din partea părinților.*

2) *De câte ori hotărîrea care pronunțase divorțul prin consimțiment mutual a fost anulată, nu poate fi vorba de vre-un drept de proprietate al copiilor asupra averii soților sau părinților lor, căci copii nu au putut dobîndi un singur moment acest drept, întru cât, despărțenia nu există.*

Deciziunea 399/904. — Respins recursul făcut de Adolf A. Cantacuzino contra ordonanței de adjudecare a Tribunalului Ilfov, secția de notariat cu No. 2124/904, dată în proces cu Ecaterina Al. Dumitrescu ș. a.

Curtea,

Ascultînd citirea raportului făcut în cauză de d-l președinte N. Mandrea;

Pe d-l avocat Barozi în desvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l avocat Malcoci, în combateri;

Deliberînd,

Asupra motivelor 2, 3, 4 și 5 de casare:

II. «Violarea art. 118, 119 comb. cu art. 538 Pr. civilă și violarea principiului publicității sedințelor.

«În ziua de 9 Martie 1904, când Tribunalul a procedat la licitațiunea imobilului și când constatînd lipsa de concurență a amînat vânzarea ex-officio pentru ziua de 3 Maiu 1904, când s'a efectuat vânzarea în acea zi de 9 Martie 1904, Tribunalul n'a respectat principiul publicității sedinței, trebuind să rezulte din însuși actul judecătoresc ce se atacă, în specie, o asemenea constatare lipsește.

III. «Violarea și rea interpretare a art. 285 și 644 C. civil combinat cu art. 794 și 795 C. civil.

Prin actul de împărțeaală-donațiune cu data de 23 Februarie 1883, confirmat prin sentința Trib. Ilfov, S. I. No. 303 din 27 Iunie 1885, mi s'a transmis în mod cert și irevocabil pro-

prietatea imobilului din București, calea Victoriei 242, pe care l'am stăpânit timp de 15 ani și asupra căruia am făcut acte de adevărat proprietar precum și împrumutul la Creditul Urban și la alții, așa că dreptul meu de proprietate, ne fiind supus încă unei condițiuni resolutorie, fie exprese, fie tacite, acel act stă și trebuie să stea în picioare, până ce o hotărâre judecătorească va interveni spre a declara rezoluțiunea sau nulitatea lui.

«Tribunalul declarând acest act ca inexistent a nesocotit textele de lege mai sus invocate și a făcut o adevărată confușiune între actele inexistente și actele anulabile sau rescindabile».

IV. «Omisune esențială, nemotivare și violarea autorității lucrului judecat.

«În sprijinirea titlului meu de proprietate asupra imobilului urmărit am invocat autoritatea lucrului judecat rezultând din sentința Trib. S. III, No. 295 din 4 Mai 1900, rămasă definitivă și executorie, prin care s'a respins reclamația făcută de D-na Ecaterina A. Cantacuzino în contra mea, pentru anularea actului meu de proprietate asupra acestui imobil, și am susținut că aceasta sentință este opozabilă D-nei Ecaterina Al. Dumitrescu, de oare-ce dânsa a fost reprezentată în această judecată prin debitoarea sa D-na Ecaterina A. Cantacuzino.

«Această cesiune era esențială și de natură a schimba soluțiunea procesului pe care era chemat Trib. a-l judeca. Cu toate acestea, Trib. nu discută de loc acest mijloc de apărare al meu, așa că a făcut o omisiune esențială, a dat o sentință nemotivată și în același timp a violat autoritatea lucrului judecat prescrisă de art. 1201 C. civ.».

V. «Lipsa de calitate a D-nei Ecaterina A. Dumitrescu, derivând din art. 1869 C. civ. În adevăr nimeni nu poate transmite altuia mai multe drepturi de cât însuși le are.

«Or, în 1896, când D-na Ecaterina A. Cantacuzino, oferă D-nei Ecaterina A. Dumitrescu, o asigurare ipotecară în casele din București, calea Victoriei 242, dânsa nu era proprietară acelor case, ci eu, ast-fel că d-sa. neputând transmite nici un drept asupra acestei case D-nei Ecaterina Al. Dumitrescu, dânsa nu are calitate de creditoare ipotecară față de mine și nici că poate contesta titlul meu de proprietate».

Având în vedere ordonanța de adjudecare supusă recursului din care se constată că Tribunalul a respins contestația prin care recurentul cerea scoaterea unui imobil, care ar fi fost proprietatea sa, de sub urmărirea cerută de Ecaterina Al. Dumitrescu asupra averii imobile a Ecaterinei Cantacuzino, pe motiv că recurentul nu are nici un titlu de proprietate asupra aceluși imobil;

Considerând că recurentul 'și întemeiază dreptul său de proprietate pe sentința de împărțire, ce s'a dat pe baza hotărârei ce pronunțase divorțul prin consimțământul mutual între soții Adolf și Ecaterina Cantacuzino, și în urma căruia divorț, recurentul ca copil al numiților soți, are dreptul la jumătate din averea părintelui său în virtutea art. 285 Cod. civ.;

Considerând că proprietatea ce dobândesc, în baza celei dispoziții, copii soților ce se despart prin consimțământ mutual, este o condițiune impusă de lege pentru ca o asemenea despărțenie să fie admisă, așa că copii devin proprietari în virtutea legii, iar nu în baza vre-unui act de înstreinare din partea părinților;

Că de aci rezultă că atunci când s'a anulat hotărârea ce pronunțase divorțul prin consimțământ mutual, nu poate fi vorba de vre-un drept de proprietate al copiilor asupra averii soților, căci copii nu au putut dobândi un singur moment acest drept, întru cât despărțenie nu există;

Considerând că fiind constant în speță că nu este desfăcută căsătoria dintre soții Cantacuzino, cu drept cuvânt Tribunalul a decis că recurentul nu are nici un drept de proprietate, în baza art. 285 din Cod. civil asupra vre-unui imobil, avere a debitoarei Ecaterina Cantacuzino, și a respins contestația la urmărirea îndreptată în contra acestei averi;

Că odată ce s'a stabilit că motivul III de casare este nefondat și că prin urmare recurentul nu a avut calitate să facă contestație la vânzarea pentru care s'a dat ordonanța supusă recursului, nici interes să facă recurs nu are, — așa că cele-lalte motive de casare au a fi respinse din acest punct de vedere;

Că asupra motivului I recurentul a declarat prin avocatul său, că renunță a-l mai susține.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

Observație. — Punctele decise de Curtea de casație prin decizia mai sus reprodușă sunt la adăpost de ori-ce discuție. Vezi Neagu, *Codicele civ. adnotat și comentat*, I, p. 512, No. 9.

(N. R.)

Audiența de la 18 Octombrie 1905

Președenția D-lui N. M A N D R E A, Președinte

Constantin M. Diaconu

Curtea cu jurați. — Incapacitate privitoare pe jurați cărăi au pronunțat verdictul. — Dacă asemenea incapacitate se poate propune d'a dreptul la Curtea de casație. — (Art. 258 și urm. Pr. penală).

Incapacitățile în privința unui jurat care a funcționat în această calitate la pronunțarea unui verdict, privind calitatea și condiția juratului ca judecător, precum pentru ori-care judecător lipsa lui de calitate poate fi propusă d'a dreptul la Curtea de casație, asemenea și mijloacele relative la incapacitatea juraților pot fi propuse d'a dreptul la Curtea de casație.

Decisiunea 1167/905. — Admis, după divergență, recursul făcut de Constantin M. Diaconu contra deciziei Curței cu jurați din jud. Vâlcea No. 19/905.

Curtea,

Ascultând pe d-l adv. Pitiș care susține că motivele relative la censul juraților se pot propune direct la casație și pe d-l Procuror St. Stătescu în concluziuni.

Deliberând,

Având în vedere că cesiunea ce urmează să se cerceteze astăzi în divergență este, dacă o incapacitate în privința unui jurat, conform art. 258 și urm. pr. pen. ne-propusă la Curtea cu jurați, poate să fie propusă de-a dreptul la Curtea de casație;

Considerând că incapacitățile în privința unui jurat, care a funcționat ca jurat la pronunțarea unui verdict, privind calitatea și condiția juratului, ca judecător precum pentru orice judecător, lipsa lui de calitate poate fi propusă de-a dreptul la Curtea de casație, asemenea trebuie să fie și pentru jurat;

Considerând că se zice că odată listele juraților formate și încheiate, conform regulilor speciale prevăzute de pr. pen., lipsa calității unui jurat n'ar mai putea fi propusă direct la Curtea de casație, ea ar trebui propusă și discutată numai la Curtea cu jurați ca instanță de fond;

Că, în această privință, trecerea persoanelor în listele juraților și rămânerea acestor liste definitive constituie numai o prezumpție de însușirile persoanelor trecute ca jurați; și ca prezumpție ea poate fi combătută. Că întru cât e vorba de calitatea juratului aceasta e o cesiune de ordine publică, și de aceea combaterea acelei prezumpții și dovedirea ei are de a se face de-a dreptul la Curtea de casație;

Că și Curtea de casație căreia se propun motive de ordine publică, e în drept a judeca motivul chiar când admiterea lui atârână de la oare-cari fapte pe cari Curtea de casație însăși e în drept a le verifica și ale constata;

Considerând că, dacă am voi a susține că nu s'ar putea propune la Curtea de casație motive trase din violarea legii, în cât privește incapacitatea unui judecător care a funcționat ca jurat în o cauză, ar fi a consacra că juriul ar putea fi compus și funcționa cu jurați cari n'a-în însușirile cerute, fiindcă mai în toate cazurile un acuzat nu va fi în stare, în urma listelor juraților, la judecare, adică după abia 24 ore a se desluși și informa asupra calităților și însușirilor juraților și n'ar fi în stare a face propuneri, a discuta și a dovedi lipsa capacității unui jurat și s'ar face iluzoriu dreptul părții de a cere casarea, tocmai pentru lipsa calității juratului;

Că, remediul la ușurința cu care se fac listele și la neputința părții de a propune și a discuta condițiile juraților înaintea Curței cu jurați nu poate fi de cât un drept stabilit și observat până acum, pentru un condamnat de a cere casarea verdictului, tocmai pentru neîntrunirea condițiilor cerute de legea de procedură penală în privința juraților;

Considerând că, nu se poate deduce vre-un argument din desbaterile urmate în Corpurile Legiuitoare în anul 1868 în sensul că pentru necapacitatea în privința juraților, partea interesată să nu poată propune deadreptul motivul la Curtea de casație, de oare ce listele juraților ar fi definitive, fiindcă o părere exprimată în cursul desbaterilor, asupra unei legi, care primește o cesiune de principiu, dar care nu s'a consacrat expres în lege, nu putea a se considera că ar fi adoptată de legiuitor;

Că, de aceea, mijloacele relative la incapacitatea juraților pot fi propuse deadreptul la Curtea de casație și recursul în această privință e admisibil;

Pentru aceste motive, Curtea declară că motivul de casare relativ la incapacitatea unui jurat se poate propune direct în casație.

RESUMAT DE JURISPRUDENȚĂ STREINĂ

Curtea din Poitiers, 9 Februar 1904.

Rezervă. — Dreptul moștenitorului rezervatar de a exercita acțiunea în reducere. — Art. 841 urm. C. rom.

Moștenitorul rezervatar nu este legat prin actele autorului său, de câte ori aceste acte îi ating rezerva, căci nu poate să fie permis autorului de a nimici de măr înainte, fie în mod direct, fie în mod indirect, exercițiul acțiunii în reducere, pe care moștenitorul n'o ține de la autorul său, ci de la lege.

(Din *Revue du Notariat*, 1905, p. 279, No. 11636).

Observație. — Rezerva poate fi definită: o parte din moștenire ab intestat, garantată în folosul unor moștenitori (descendenții și tatăl și mama în lipsă de descendenți), numiți rezervatari, altă dată neapărați, în contra liberalităților defunctului.

Dreptul unor moștenitori la o rezervă, rezultând din lege, se înțelege că autorul nu poate, fără a comite o ilegalitate, să-i nimicească acest drept, fie în mod direct, fie indirect; căci dacă ar fi altfel, regulile privitoare la rezervă ar fi pur fictive, și principiul de ordine publică ce ele au de obiect de a sancționa n'ar avea nici o utilitate

practică. De aceea se și decide că moștenitorul rezervatar se poate servi de martori și presumpțiuni pentru a dărâma actele frauduloase făcute de autorul lor, în scopul de a-i atinge rezerva. Moștenitorul se consideră deci ca o terție persoană față de autorul său, pentru-că este tocmai vorba de complinirea rezervei sale, pe care actul fraudulos are de scop s'o nimicească. (Vezi C. Galați, C. Judiciar din 1905, No. 86 și observația care însoțește această decizie).

(N. R.)

Curtea de Cas. din Franța, 7 Februar 1905.

Compensație. — Societate comercială. — Creditorul unui asociat și debitorul societății. — Inadmisibilitatea compensației. — Art. 1289 C. fr. (1143 C. rom.).

Creditorul personal a unuia din membrii unei societăți comerciale nu poate să compenseze creanța sa cu o datorie ce el are către însăși societatea.

(Din *Revue du Notariat*, anul 1906, p. 29, No. 12349).

Observație. — După art. 1143 din Codul civil, compensația nu poate să aibă loc de cât atunci când două persoane sunt datoare una alteia. Or, societățile comerciale, afară de asociațiile în participare (art. 253 C. com.), fiind persoane juridice (art. 78 C. com.), este evident că compensația legală în specie nu poate să aibă loc; pentru-că corpul juridic, care compune societatea, este o persoană distinctă de cea a asociaților, și pentru-că compensația nu se poate stabili în raporturile dintre debitor și creditor, de cât pentru creanțe și datorii personale fie-căruia din ei. (Cas. fr. Sirey, 1905. 1. 486 și 487). În baza acestui principiu s'a decis, cu drept cuvânt, că tatăl, administrator legal al bunurilor copilului său minor, neavând după art. 341 din codul civil, dreptul de a dispune de salariul datorit acestui copil de patronul său, nu poate să-l întrebuițeze la stingerea obligației personale ce el ar avea către acel patron. (Cas. fr. Sirey, 1905. 1. 487).

(N. R.)

Rugăm stăruitor pe abonații rămași în întârziere cu plata abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat postal, direct la administrația ziarului *Curierul Judiciar*, București, sau să plătească la prezentare numai în mână încasatorilor: I. Riveanu, pentru provincie, și I. St. Tudoroiu, pentru Capitală, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registrul cu mateă investite cu ștampila, *Curierului Judiciar*.

Rugăm stăruitor pe abonații cari s'a schimbat domiciliul, să ne anunțe printr'o carte postală indicându-ne exact noua D-lor adresă, pentru a putea primi regulat ziarul.